

Ádánd község gazdasági programja

2015 - 2020

Készítette Szatmári Kornélia polgármester

Ádánd Község Önkormányzatának megbízásából

2015. április

Tartalom

1. Bevezetés

2. Helyzetértékelés

- Lakónépesség
- Születések száma
- Elvándorlás, bevándorlás
- Vállalkozások
- Munkanélküliség
- Intézmények helyzete
- Gazdasági helyzetbe
- Összegzés

3. Célkitűzések

- Alapvetés, jövőkép
- Fő törekvéseink
- Gazdasági önállóság
- Adópolitika
- Vállalkozások
- Közlekedés
- Munkahelyteremtés
- Közmunkaprogram
- Intézmények
- Szociális célok
- Településünk egészét érintő beruházások
- Közszolgáltatások
- Közbiztonság
- Hulladékkezelés
- Környezet
- Civil szféra

4. Összegzés

Ádánd község gazdasági programja

2015-2020

1.Bevezetés:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezése szerint az önkormányzatoknak gazdasági programot kell alkotniuk a megalakulásuktól számított hat hónapon belül. Ez a program az önkormányzat jelen ciklusára készül, összhangban Ádánd településfejlesztési koncepciójával és Esélyegyenlőségi programjával, valamint a Somogy megyei fejlesztési koncepcióval. Községünk friss településfejlesztési koncepcióval rendelkezik, melynek készítése óta nem történtek jelentős változások településünkön, tehát megállapításai mérvadóak, betartandóak, követendőek. A gazdasági program célja, hogy irányt szabjon az elkövetkező évek teendőinek, fejlesztéseinek. Olyan jól áttekinthető, egyszerűen szerkesztett dokumentumnak kell lennie, amelyet a hétköznapiakon is rendszeresen lehet használni, hogy ne esetlegesen, hanem tervszerűen szülessenek a döntések, és ha válaszút elé ér községünk, könnyen el lehessen dönteni, merre kell tovább haladnunk. Fontos kitekinteni, és figyelembe venni, merre halad a kistérség, az ország egésze, és alkalmazkodnunk kell a trendekhez, irányvonalakhoz, de nem szabad szem elől tévesztenünk saját érdekeinket, és amennyire lehet, érvényesíteni kell őket.

2.Helyzetértékelés:

Változások Ádánd életében:

- **Ádánd lakónépessége** az elmúlt évtizedekben viszonylag állandónak mondható, csak az utóbbi néhány évben indult gyorsabb fogyásnak, azonban a tendencia nem megfordíthatatlan, hiszen Ádánd földrajzi és egyéb adottságai az átlagosnál jobbnak mondhatók, legalábbis somogyi viszonylatban. Kisebb mértékű a fogyás, mint a hazai átlag, hiszen a lakosságszám a 2200-2300-as tartományban van hosszabb távon, viszont elindult egy lefelé irányuló tendencia. Megoldási javaslatokkal kell előállnunk, hiszen még kézben tartható a folyamat.

- **A születések száma** lassú csökkenést mutat, ami összefügg a szülők szociális helyzetével, a munkalehetőségek elapadásával, az igény szint növekedésével. Problémát jelent, hogy a születések száma azokban a családokban magasabb, ahol a szociális helyzet rosszabb az átlagosnál. A rászoruló gyerekek száma évről évre nő, a gyerekszegénység élő probléma településünkön. Segítségünk és állami segítség nélkül nem várható elmozdulás a jelenlegi önmagát reprodukáló folyamatból. Nem tudjuk magunkat kivonni az országosan, sőt európai

szinten jelentkező kedvezőtlen folyamatok alól, viszont megpróbálhatjuk vállalható, elérhető helyé tenni településünket, ahol jó élni, jó gyereket nevelni, és helyben tudunk munkalehetőséget is biztosítani.

1.táblázat

- **Az elvándorlás és bevándorlás** aránya pozitív, ami azt jelenti, hogy inkább vonzzuk a letelepedni vágyókat, nem jellemző az elvándorlás. A megye átlagához képest mi jobb adottságokkal bírunk, jobbak az életesélyek az elmaradottabb régiókhoz képest. Az ingatlanárak nem magasak, viszont teljes az infrastruktúra, a Balaton közelsége jobb lehetőségekkel kecsegtet az elhelyezkedni vágyóknak, de csak relatív értelemben. Az utóbbi időben negatív tendencia bontakozott ki, amennyiben nőtt a külföldön munkát vállalók száma, elsősorban családapák mentek külföldre, megélhetést biztosítandó családjuknak. Ők nagyrészt még nem telepedtek ki véglegesen, de ha nem sikerül hosszabb távon munkát biztosítani nekik, kint fognak maradni, sőt várható, hogy családjukat is viszik magukkal. A kivándorlás tovább erodálja az amúgy is széthulló családokat, maga mögött hagyva a megélhetéssel és gyerekneveléssel egyedül birkózó anyákat. A gyerekek a legnagyobb vesztesei a kialakult helyzetnek, hiszen hiányosan szocializálódnak, nehezebben alkalmazkodnak, frusztráltabbak.

- **Vállalkozások** tekintetében nincs okunk büszkeségre. Településünkön kevés vállalkozás működik, nagy részük mezőgazdasági jellegű, és jellemzően tőkeszegények. A környező településekhez képest is kevés vállalkozás működik, ennek oka abban keresendő, hogy Siófoktól valamelyest távolabb vagyunk, nem volt teljes infrastruktúránk, és az utak állapota kritikán aluli. Kulcsfontosságú, hogy több vállalkozást ide tudjunk csábítani, hiszen csak működő vállalkozások biztosíthatnak valódi munkahelyeket. Iparűzési adóbevétel szempontjából is alapvető érdekünk, hogy vonzónak találjanak minket a vállalkozók, hiszen önkormányzatunk csak saját bevételei terhére tud fejleszteni. Vállalkozásfejlesztési szempontból kedvező helyzetbe kerültünk azáltal, hogy elkészült a szennyvíz-csatornázás, ingatlan áraink nyomottak. Kellő figyelemfelkeltéssel most megfelelő esély kínálkozhat a felzárkózásra. Fontos, hogy térségi szinten is meg tudják ismertetni a döntéshozók az uniós pályázati lehetőségeket. A most kezdődő hét éves ciklusban lesz lehetőség utoljára a felzárkózásra uniós forrásokból, aki most lemarad, már jóval nehezebben fogja tudni magát saját lábára állítani és önállóvá tenni. Most van igazán szükség innovatív, bátor, lehetőségeivel élni tudó vállalkozókra. Mi a korrekt hozzáállást, kedvező telekárakat, olcsó, szorgalmas munkaerőt tudjuk biztosítani. Óriási jelentősége van a településmarketingnek, a *pozitív településkép* kialakításának a vállalkozások idevonzásában.

2.táblázat

- **Munkanélküliségi** adataink tanulságosak. A regisztrált munkanélküliek aránya gyakorlatilag stagnál. A munkanélküliek döntő többsége 8 általánost végzett, vagyis szakképzetlen. Az ő számukra a betanított munkásokat alkalmazó vállalkozások

biztosíthatnak lehetőséget, de ilyenekből nincs elegendő, vagyis marad, mint kínálkozó lehetőség a közmunka. A közfoglalkoztatás az utóbbi években teret nyert, jelentősége megerősödött. Településünk is nagy számban alkalmaz közfoglalkoztatottakat, és mivel nagy igény mutatkozik erre a foglalkoztatási formára, tervezzük lehetőség szerint bővíteni a foglalkoztatottak körét. Tevékenységükre nagy szükség van, hiszen olyan településfenntartási munkákat végeznek, amelyekre valós igény mutatkozik, viszont ha az említett munkákat a vállalkozóktól kellene megrendelni, óriási összegekbe kerülne. Ez a körülmény rejti magában ennek az állapotnak a buktatóját is, hiszen vállalkozóktól veszik el ily módon a munkát, és törik le az árakat. A közfoglalkoztatotti bérek olyan alacsonyak és olyan nagyságrendet képviselnek, hogy jelentős gazdaságtorzító szerepet generálnak. Mindazonáltal a jelen helyzetben szükség van tevékenységükre, és nagy szükség mutatkozik még a nagyon nyomott közmunkás bérekre is. Értelmes, hasznos és értékteremtő tevékenységekre van szükség a község érdekében. Adódik tehát a következtetés, hogy az önkormányzatnak ki kell használnia a pályázati lehetőségeket.

3.táblázat

Intézmények helyzete

- **Szociális ellátórendszerünk** fejlettnak mondható, hiszen gyermekvédelmi szolgálat Nagyberénnyel társulva működik, családvédelmi szolgálat pedig Balatonszabadival társulva működik. 2015 áprilisáig működött az Öregek napközi otthona, mint idősek nappali ellátó helye. Hosszú működése során fokozatosan veszített jelentőségéből, az igénybevevők mintegy 30-as létszáma fokozatosan apadt néhány főre. A szigorúbb állam által támasztott követelményeknek már nem felelt meg, és az idősek által igényelt odafigyelést már nem tudta teljesíteni. Mivel az idősek ellátása kötelező önkormányzati feladat és az idősek igényei is ebbe az irányba mozdultak el, a házi segítségnyújtásban találta meg a megoldást az önkormányzat a kialakult helyzetre. A Segítő kezek alapítvánnyal kötöttünk ellátási szerződést. Az alapítvány átvette dolgozóinkat is.

- **Egészségügyi ellátásunk** megfelelő, egészségügyi centrumunk jól működik. Fogorvosi, szakorvosi rendelés nincs jelen pillanatban, és sajnos nem is tudnánk megfelelően elhelyezni, mert nincs kialakított helye. Védőnői szolgálatunk az egészségügyi centrumban jól működik.

Az önkormányzat **az óvodán** kívül nem működtet oktatási intézményt. A szakmunkásképző intézetet néhány éve megszüntették az általános iskola pedig állami fenntartásba került. Ez a folyamat a falu egészére nézve romboló jellegű, hiszen visszafejlődést eredményez. Az iskola állami fenntartása részben jó, hiszen az önkormányzatnak nagy terhet jelentett, de az önkormányzat kizárása az iskola életéből elkülönülését eredményezte, bár folyamatosan törekszünk a jó együttműködésre hiszen gyerekeinkért létezik.

Az óvoda kihasználtsága

Az óvoda 75 férőhellyel három csoporttal működik. Kihasználtsága majdnem teljes, jelenleg 74 a gyermeklétszám. A létszám változó. Lassú fogyás tapasztalható. Néhány éven belül elképzelhető, hogy már csak két csoportra lesz igény, ami újabb leépülést fog eredményezni. Az óvodai körülmények jók, fűtőkorszerűsítés, és hőszigetelés történt. Az óvoda maga is igyekszik plusz bevételekhez jutva támogatni a hátrányos helyzetű gyerekeket, ezért pályázik évek óta IPR támogatásra.

4.táblázat

- **A művelődési ház** jelenleg nem tölti be a neki szánt szerepet. Kihasználtsága nem megfelelő, és jelenlegi állapotában nem is alkalmas modern közösségi létre. A könyvtár látogatottsága sem megfelelő, jelentős fejlesztésekre volna szükség a mai kor igényeit figyelembe véve.

Környezet

- **A természeti környezet** állapotának jellemzésére a településrendezési koncepcióból idéznék: "A települést körbevevő erdők, illetve mély fekvésű tavak, mocsarak – amelyek rendkívül gazdag élővilágnak adtak otthont – a lecsapolás, szabályozás majd az intenzív gazdálkodás következtében megszűntek, átalakultak. A nagyüzemi gazdálkodás, monokultúras szántóföldi hasznosítást eredményezett az egykori gyönyörű tölgyerdők helyén pedig kevésbé értékes akácok találhatók, de azok is jóval kisebb kiterjedésben. A vízszabályozás eredményeként Kis-Koppány patak mélyített medrű merev medervezetésű csatornává változott. Ádánd mai területére így a természetes élőhelyek csekély kiterjedése a jellemző. A külterület alig 5%-a erdő és 80%-a *fasor, erdősáv nélküli szántóterület!* Az ádándi külterületre a szántóföldi műveléssel hasznosított mezőgazdasági, kultúrtáj minősítést fogalmazhatjuk meg, amely tájhasználatban monokultúras szántóföldi műveléssel – a klímaváltozás következtében – együtt járó sivatagosodás jelei egyértelműen felfedezhetők."

Ez a jellemzés nagyon pontosan írja le a valóságot. Csak hosszabb távon, kitartó változtatni akarással, a társadalmi tudatosság fejlesztésével lehet javítani a helyzeten. A falu megtartó erejét csak a természeti környezet javításával lehet erősíteni, fejleszteni.

- **Épített környezetünk** sincs sokkal jobb állapotban: "A település épített környezetét legnagyobb részt a lakóházai határozzák meg. Ezek kora, állapota, megjelenése meglehetősen vegyes képet mutat. Megtalálhatók a régi, rossz – eredeti – állapotú parasztházaktól kezdve, a régi de – jól, vagy kevésbé sikeresen – felújított parasztházak, illetve a mai kor családi házai, mindenféle megjelenésben. A jelenlegi építésszabályozás vizuális szempontból igen tág keretet enged az épületek kivitelezésére, mely jelenség a harmonikus falukép megmaradása szempontjából nem kedvez." (Településrendezési koncepció)

Gazdasági helyzet: A vagyonmérleg alapján kimutatott vagyonunk: 22395 ezer ft

Bevételi és kiadási oldalunk főösszege: 203 millió ft Hiány nincs tervezve. . Értékpapírban jelenleg 4,3 ft tartalékkal rendelkezünk.

Az elmúlt években gyakorlattá vált az állami segítségre (ÖNHKI-re) alapozott, vagyis nem saját lábon álló költségvetés készítése. Az állami segítség tervezhetetlensége kiszolgáltatottá tette gazdálkodásunkat, és felelőtlenséget is eredményezett, hiszen nem ösztönzött a megalapozott pénzköltésre. Hitelt nem vett fel az önkormányzat Meglehetősen nagy, de elhanyagolt ingatlanállománnyal rendelkezünk. Bérletből befolyó bevételünk viszont nem számottevő. Fontosnak tartom egy konszenzuson alapuló ingatlanokkal kapcsolatos koncepció megalkotását, letisztítani az ingatlanállományt, arra koncentrálni, amiben hosszabb távon fantáziát látunk, és nem ragaszkodni ahhoz, ami gazdaságosan nem fenntartható. Bevételeinket növelni szükséges, hiszen csak saját bevételeink terhére tudunk pályázati önrészt biztosítani.

Összegzés

A helyzetelemzésből kirajzolódó kép összegezve vegyesnek mondható. Adottságaink kedvezőek, de lehetőségeinkkel sok tekintetben nem sikerült élni. Tetten érhető a lehetőségek elherdálása is, gondolok itt elsősorban a természeti értékek tönkretételére. Fel kell ismernünk lehetőségeinket, meg kell tudnunk teremteni a gazdasági alapot a kitöréshez. Ehhez összefogásra és konszenzusra lesz szükség, a község ugyan is, figyelembe véve a jelenlegi folyamatokat, már *nem engedheti meg magának, hogy újabb éveket elvesztesse*.

3. Célkitűzések

Alapvetés, jövőkép: Alapvető célunk a település **megtartó erejének** növelése. Ádánd a térségben betöltött szerepének erősítése, szomszédainkhoz való **felzárkózás**. Eme törekvés sikere nem egy tényezően múlik, sok körülménynek kell kedvezően alakulnia ahhoz, hogy sikerrel próbálkozzunk a kedvezőtlen folyamatok megfordításán. Saját pozitív hozzáállásunkon kívül törekvéseinkhez térségünk egyéb szereplőivel is szoros együttműködést kell kialakítanunk, és illeszkednünk kell az országos törekvések fősodrába is.

Új uniós ciklus kezdődik. A kezdődő ciklusban lesz lehetőség utoljára felzárkózásra forrásokat nyerni. Fontos, hogy **pályázatokon tudjunk részt venni**, ezáltal tudunk csak felzárkózni, és vonzó képet mutatni magunkról.

Fő törekvéseink:

Gazdasági önállóság. Saját bevételek növelése, pályázati lehetőségek kihasználása. Takarékos, ésszerű gazdálkodás. Ingatlanvagyonunk felülvizsgálata, a nem fenntarthatókat eladni, és ingatlan alapot létrehozni a megtartandó ingatlanok fejlesztésére.

Átgondolt adópolitika. A lakosság túladóztatott, nem szerencsés újabb adókat kivetni, viszont a befizetendő kommunális, és gépjármű adót meg kell követelni. Az iparüzési adó mértékén nem szándékozunk emelni, megfontolandó a kisebb mértékű csökkentés.

Vállalkozások idecsábítása. Ipari parkunk telkeinek értékesítése reális áron, mérlegelve annak lehetőségét, hogy versenyelőnyt jelenthet a nem túl magas ár. A letelepedni vágyó vállalkozások számára korrekt kiszámítható viszonyok teremtése, partnerség. Újabb ipari terület létesítésének megfontolása hosszabb távon. A vállalkozásoknál előnyben kell részesíteni a minél nagyobb létszámú betanított munkást alkalmazókat, és azokat, amelyek tevékenysége nem ütközik a Településfejlesztési koncepcióban leírtakkal. Népszerűsíteni szükséges az Ádánd által nyújtott lehetőségeket, hiszen térségünknek egyedülállóan jó adottságai vannak: olcsó telkek, jó infrastruktúra, kiváló közlekedés. (M7 autópálya, és főútvonal közelsége, repülőtér)

Közlekedés. Adottságaink teljes kibontakoztatásához elengedhetetlen a jó úthálózat. Kiemelkedően fontos, hogy a falun áthaladó négy számjegyű út felújításra kerüljön. Biztató, hogy kész pályázat áll rendelkezésre tervekkel és engedélyekkel. 2015 nyarán elkészül a Ságvárt Ádánddal összekötő szakasz, és reméljük, minél hamarabb folytatódik az útépités Balatonszabadi irányába is. Vállalkozás-fejlesztési szempontból fontos, hogy az autópálya megfelelő útpályán elérhető legyen. Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy saját útjaink, járdáink is fejlődjenek. Meglévő járdáinkat saját erőből, és pályázatok útján is fejleszteni fogjuk. Ahol égetően rossz a helyzet, az az Árpád utca, ahol részint régi rossz minőségű járda van bizonyos szakaszokon, részint pedig nincs járda. Balesetveszély is fennáll néhány szakaszán, a felújítás nem tűr halasztást. Új járdát szeretnénk a Berzsenyi utcába is.

Munkahelyteremtés helyben. Vállalkozásfejlesztés nélkül nem fognak új piaci munkahelyek létesülni. A munkahelyteremtés tipikusan az a terep, ahol minden mindennel összefügg. Letelepedésre ösztönző környezet, családbarát falu, rendezett terek, határozott elképzelések, mindez segíti a munkahelyteremtő beruházások betelepülését. Ösztönöznünk kell fiatal családok betelepülését olcsó, kedvezményes telkekkel családbarát környezettel. Az a falu családbarát, ahol megfelelő intézményrendszer áll rendelkezésre (bölcsőde, óvoda, iskola, orvos, üzletek, gyógyszertár, játszóterek) A felsoroltak közül nem áll rendelkezésre bölcsőde, melynek létesítését meg kell fontolni, hatástanulmány szükséges ez ügyben. Játszótereket is tervezünk, a Búcsú térre és Sabakba, ugyanis most csak egy játszótér van, az is folyamatos renoválásra szorul.

Közmunkaprogram. A közmunkaprogram deklarált célja a munkaerő piacról kiszorult emberek visszavezetése a munka világába. A valódi helyzet azonban ennél bonyolultabb. Az önkormányzatoknak szüksége van az olcsó munkaerőre, hiszen a piacról egyre nehezebben tudják beszerezni a szükséges település fenntartási munkákat, a számukra magas árak miatt. A vállalkozások viszont nehezen maradnak életben pontosan a nyomott árak miatt. Hosszabb távon mindenképpen egészségesebb volna, ha nem lenne szükség közmunkaprogramra, azonban ma szükség van rá, és az emberek egyre nagyobb

hányadának egyetlen megélhetési forrásává vált. Célkitűzésünk tehát, hogy lehetőségeinkhez képest fejlesztjük – minél több ember számára tesszük elérhetővé – egyúttal produktívabbá is tesszük.

Használatba vettük az ún. iskolakertet, és tervezzük egyéb területek megművelését is. Terveink között szerepel egy saját használatra termelő asztalos műhely létrehozása, és esetleg térkő műhely létrehozása. Mindezekhez pályázati forrást kell felkutatni. Probléma a közfoglalkoztatottak téli foglalkoztatása. Olyan zárt térben végezhető munkalehetőségeket kell kezdeményeznünk, amelyek helyi jelentőséggel bírnak. pl. melegház létesítése, drótfonás, asztalos tevékenység, hagyományos népi tevékenységek felelevenítése pl. kosárfonás.

Intézmények. Meglévő intézményeink fejlesztése, modernizálása. Energetikai korszerűsítés. Itt elsősorban a hivatal épülete, a konyha, a Művelődési ház jön szóba. A hivatal épületének teljes alkalmatlansága miatt tervezzük a hivatal elköltöztetését a régi orvosi rendelő helyére. A jelenlegi hivatal elrendezése, elavultsága olyan fokú, hogy megítélésünk szerint nem érdemes rá alapozni. A régi orvosi rendelő épülete adottságait illetően- nagyobb terek, viszonylagosan jó állapot, parkolóhelynek alkalmas terület, központi fekvés-jobb helyzetben van, pályázati lehetőség esetén az átköltözést javasoljuk.

A Művelődési házon bár több felújítás történt, még most is alapvető hiányosságokkal küzd. A kisterem használhatósága jelenleg a nullához közelít. Az egész épület fűtésrendszere, vizesblokkja teljes rekonstrukcióra szorul. A legnagyobb baj mégis a kihasználtság hiánya. Lassú, kitaró építkező munkával meg kell tölteni a Művelődési házat tartalommal. Több rendezvényre van szükség, több öntevékeny, alulról jövő kezdeményezésre. Biztató kezdet az, hogy 2015-ben lehetőséget kaptunk kulturális közfoglalkoztatott felvételére. Több állami szerepvállalás szükséges a művelődési házak életre keltéséhez.

Az Egészségház új építésű, funkcióinak – felnőtt orvosi rendelő, gyermekorvosi rendelő, terhesgondozás – megfelel. Elosztása, szerkezete azonban nem tökéletes, bővítése pályázati lehetőség esetén szóba jöhet. Fontos lenne a rendelők klimatizálása a betegek és a dolgozók érdekében.

A Pártok háza központi elhelyezkedése, kedvező mérete felszereltsége miatt jól funkcionálhatna a gyermek és családvédelmi iroda és ügyfélfogadó hely szerepében. Nyílászárócseré és fűtéskorszerűsítés itt is elengedhetetlen.

Az önkormányzati konyha korszerűsítésére már pályázott az önkormányzat. Várható hasonló pályázat ebben a ciklusban is. A konyha működése csak úgy lehet biztonságos, ha a modern követelményeknek megfelel. Mostani állapotára ez nem igaz. Jelenleg nincs fűtése, elektromos hálózata elavult, felszereltsége siralmas. Pályázati forrás igénybevétele nélkül önerőből az önkormányzat nem képes a renoválásra.

Az óvoda van a legjobb állapotban intézményeink közül. Fűtése korszerűsített, hőszigetelés és nyílászárócsere történt. Gyermekeink jó körülmények között nevelődhetnek. Bölcsőde kialakítására lenne lehetőség az óvoda udvarán, ahol jelenleg egy leromlott állapotú épület található.

Szociális célkitűzések. A gyermekes családok támogatása. Szakmailag és infrastrukturálisan is vonzó intézményrendszer működtetése. Családok letelepedésének támogatása olcsó telkek létrehozásával. Minél több munkahely létrehozása helyben a megélhetési gondok mérsékléséért. Az idősek támogatása a szociális étkezési lehetőség fenntartásával, a családgondozói rendszer hatékony működtetésével, alapítványi segítség igénybe vevésével.

Szociális rendszerünk átalakult. Sokkal nagyobb teher került az önkormányzatok vállára, hiszen az állami támogatás nem elegendő a szociális feszültségek enyhítésére, csak saját bevételeinkből tudjuk a rászorulókat támogatni. A szociális feszültségek óriásiak, az önkormányzat lehetőségei pedig korlátozottak. Problémát jelent a már falusi szinten is előbukkanó hajléktalanná válás. Erre a problémára mi nem rendelkezünk megfelelő eszközökkel. Kistérségi megoldásra volna szükség a probléma kezelésére.

Településünk egészét érintő beruházások. A kedvező település arculat, a lakhatóság, ezáltal településünk vonzóvá tétele érdekében az alábbi beruházásokra van szükség:

- **Fásítás, parkosítás.** Településünk megjelenésének fontos eleme a megfelelő fásítottság. Önkormányzati területeinken fokozottan oda kell figyelni a meglévő faállomány megóvására. A parkosítás együtt járhat játszótér építéssel, a megfelelő pályázati lehetőséget ki kell használni.

- **Faluközpont kialakítása.** A jelenlegi faluközpont (boltok, gyógyszertár, egészségház környéke) átgondolása, építészeti koncepció kidolgozása. A másik központi hely a Búcsú tér és környéke lehetne, ahol a megfelelő hely rendelkezésre áll. A színpad korszerűsítése, vizesblokk kialakítása, fedett tér létrehozása közösségi szempontból és turisztikailag is kiemelten fontos cél.

- **Csapadékvíz elvezetés megoldása.** Az egész településen probléma a csapadékvíz elvezetés megoldatlansága. Különösen nagy bajokat okozott ez a hiányosság Sabakban, ahol 2014 őszén emiatt vészhelyzet alakult ki a kitartó esőzések miatt. Sabakban igazi megoldást az ún. hegyi utak leburkolása és az árkok kialakítása csak együtt jelenthet.

- **Kerékpárút fejlesztés.** A balatoni kerékpárutak fejlesztése a múlt ciklusban megindult. Ebbe a fejlesztési projektbe kapcsolódott be az a kerékpárút, ami falunk határáig már elért, de ott megrekedt. Célkitűzésünk a kerékpárút folytatásának elérése, és meghosszabbítása a kerékpáros pihenőig. Csak így nyerhet értelmet a Sabakban épült kerékpáros pihenőhely, csak így érhető el, hogy a nyári turizmusból profitáljon községünk. Biztató, hogy a projekt térségi szinten már elkészült, a cél a folytatás elérése lehet.

- Közzolgáltatások fejlesztése.

Célkitűzések: A hivatali ügyintézés gyorsítása, polgárbarátabbá tétele informatikai fejlesztésekkel, az ügyintézés átgondolásával. Több szolgáltatás legyen elérhető interneten (online ügyintézés). Az információáramlás gördülékenyebbé tétele.

Temető fenntartás. A terület rendezése, tisztán tartása. A bozótos rész kitisztítása. Az utcai fronton lévő befejezetlen járda mielőbbi befejezése. A 2015-ös urnafal bővítés után a bővítés folytatása. A ravatalozó falánál van lehetőség az urnafal bővítésre, amire valószínűleg a 2016-os évben fog sor kerülni.

Közbiztonság. Bár a jelenlegi körzetesített rendőrségi jelenlét a körülményekhez képest jól működik, célunk az, hogy minél hamarabb saját körzeti megbízottunk legyen. Irodával, illetve szolgálati lakással rendelkezünk. Kis anyagi ráfordítással elérhető, hogy az iroda jól használható legyen, a lakás csak festést igényel. Informatikai fejlesztés szükséges. Célunk továbbá a polgárőrség jó működésének segítése. Pályázati lehetőségek igénybe vételével elérhető, hogy megfelelő munkafeltételeik legyenek, segíteni tudják a falu biztonság érzetének növekedését. A polgárok javainak védelme alapvető érdekünk, ez pedig a rendőrség és a polgárőrség jó együttműködésével érhető el.

Hulladékkezelés. A köztisztasági helyzet kétségbeejtő. Bel és külterületen egyaránt sok a szemét. Az utcák végeit egyesek szemétkerakónak használják. Saját és pályázati források felkutatásával fogjuk felszámolni az illegális szemétkerakókat. Kamerák és tiltó táblák kihelyezésével, valamint a polgárőrök és a rendőrség bevonásával, és büntetések kiszabásával tervezzük visszaszorítani a szemétkerakókat. A lakossági szemlélet tudatos formálására is szükség van, ezért a helyi médiumokon keresztül (a község honlapján és a Kapcsolat újság hasábjain) is felkívánjuk szólítani a lakosságot a felelősebb viselkedésre.

Környezet

- **Épített környezet védelme:** Az eddig már kifejtetteken kívül érdemes beemlíteni a településfejlesztési koncepcióban már lefektetett, elfogadott elveket. Ezek megvalósulása csak hosszabb távon lehetséges, de csak akkor, ha a célt soha nem tévesztjük szem elől:

- További parkolóhelyek kialakítása.
- Belterületi zöldfelületek minőségi fejlesztése.
- Kilátó építése.
- A településközpont minőségi megújítása.
- További lakóterületek kijelölése belterületen.
- Piacterület bővítés új kijelölések vizsgálata.
- Helyi értékvédelmi javaslat kidolgozása.

- Helyi védett épületek kijelölése.
- Helyi értékvédelmi rendelet megalkotása.
- A helyi védett épületek funkcióval való megtöltése.
- A templomok folyamatos karbantartása bemutatása. Mivel az egyházak tulajdonában vannak, folyamatos együttműködés szükséges.
- A műemlék kastély sorsának hasznosításának rendezése. Jelenleg állami kezelésben van, érdekünk viszont, hogy ennek ellenére mindent megtegyünk a kastély sorsának rendezéséért.
- Közterületi térelemek, utcabútorok egységes rendszer szerinti felújítása. Arculati kézikönyv mielőbbi megalkotása.

Természeti környezet védelme: A területfejlesztési koncepció által kitűzött célok itt is mérvadóak. A kitűzött célok megvalósítására azonban nem mindig lesz ráhatásunk, mivel a magántulajdon ebben a szférában meghatározó. Elsősorban a törvények betartatása az, amivel javulást érhetünk el. A célok egy másik csoportjának megvalósításához kistérségi összefogás szükséges.

- Helyi védett természeti értékek kijelölése és megtartása.
- Erdősávok és fasorok telepítése, illetve újratelepítése a földutak mentén.
- Szántóterületek visszagyepesítése, illetve erdősítése.
- Ökológiai szempontok és a fenntartható terület- és tájhasználati rendszerek kialakítása és terjesztése.
- További gyepterületek feltörésének megakadályozása.
- Térségi komplex környezetgazdálkodási program kidolgozása és népszerűsítése, koordináló szervezet létrehozása.
- Kis-Koppány-patak, patak völgy árvízmentesítése tározók létesítésével és a patak völgy turisztikai fejlesztése.

Civil szféra. Kiemelten fontosnak tartjuk a civil kezdeményezések támogatását. Csak az a település erős és életképes, ahol működő, élő civil szféra tevékenykedik. Az önkormányzat semmi igazán fontos dolgot nem tud elérni a civilek aktív segítségével nélkül. Vonatkozik ez a tervek megvalósítására, de az ötletek összegyűjtésére is. Kulturális és sporttevékenységek működtetésében is partnerként számítunk a civilekre. Anyagi és eszmei támogatásunkra is számíthatnak az önkormányzat mindenkorai lehetőségeihez képest.

Jelenlegi pályázati terveink:

5.táblázat

Összegzés:

Gazdaságilag saját lábbon álló, fejlődő, a vállalkozók, letelepedni vágyó családok, és az itt élők számára vonzó, élhető település megvalósítása a cél. Ezt a célt nem lehet egyik napról a másikra elérni, azonban folyamatos kötelességünk törekedni felé. Soha nem fog előállni az a helyzet, hogy azt mondhatjuk: megérkeztünk, hátradőlhetünk. Akkor mondhatjuk el, hogy jól és felelősen működtettük a települést, ha tiszta lelkiismerettel kijelenthetjük: nem tértünk le a magunk által kijelölt útról – mindent megtettünk a település fejlesztése érdekében, a kínálkozó lehetőségeket pedig maximálisan kihasználtuk.

Ádánd, 2015. április 21.

Szatmári Kornélia
polgármester

Záradék:

Ádánd Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta és elfogadta 2015. május 21-ei ülésén 86/2015. (V.21.) Kt határozatával.

Ádánd, 2015. május 22.

Baumann Anita Gabriella
jegyző